

Healthcare M&A onderzoek 2019
Executive Summary
Amsterdam, maart 2019

Deloitte Corporate Finance onderzoekt sinds 2008 jaarlijks het aantal fusies en overnames in de Nederlandse zorg

Criteria

Het onderzoek betreft alle transacties met een Nederlandse target actief in de gezondheidszorg. Uitgangspunt is dat er daadwerkelijk een transactie heeft plaatsgevonden (overname van aandelen, dan wel oprichting van een joint-venture) van een onderneming met een omzet boven de €5m

Meegenomen in de analyse

- Zorgverlening: bijvoorbeeld in thuiszorg, ziekenhuizen en GGZ
- Toelevering aan gezondheidszorg: bijvoorbeeld in medische technologie, hulpmiddelen en dienstverlening

Niet meegenomen in de analyse

- Transacties van pharma en biotechnologiebedrijven
- Bestuurlijke en/of juridische fusies en samenwerkingen

De lijst is gebaseerd op publiek beschikbare bronnen. Transactiewaardes zijn beperkt beschikbaar en berusten op inschattingen van Deloitte Corporate Finance

Het aantal transacties in de zorg neemt wederom gestaag toe in 2018, door verhoogde activiteit van de sector zelf en vaak gedreven door financiële investeerders

Hoofdconclusies (I/II)

-

I. In lijn met de trend van de afgelopen jaren is het aantal transacties in de zorg in 2018 gestegen (96 in 2018 vs. 90 in 2017). Dit is tevens het hoogste aantal transacties sinds 2008
 -

II. De groei in het aantal transacties komt met name voort uit een stijging in het aantal transacties in de GGZ/GZ (10 in 2018 vs. 4 in 2017), verzorging, verpleging en thuishulp (13 in 2018 vs. 9 in 2017) en overige zorgaanbieders (20 in 2018 en 16 in 2017). Het aantal transacties in de toelevering en dienstverlening is licht gedaald ten opzichte van 2017 (57 in 2017 vs. 48 in 2018)
 -

III. De stijging van het aantal transacties door financiële investeerders (private equity; "PE") is opvallend in 2018. Investeerders (PE) als koper, met inbegrip van transacties door portfolio-ondernemingen, hebben 34 transacties gedaan in 2018, een stijging van 30% ten opzichte van het aantal transacties in 2017. Het aantal transacties exclusief investeerders bleef nagenoeg gelijk met 62 in 2018 versus 64 in 2017. De stijging van het aantal transacties door investeerders kan onder andere verklaard worden doordat:

 - I. Investeerders de zorg in toenemende mate zien als aantrekkelijke sector om in te investeren, waarbij er steeds vaker ook in zorgaanbieders wordt geïnvesteerd
 - II. Een groot aantal buy-and-build platformen, gesteund door investeerders, zeer actief is met add-on acquisities
 - III. Er behoefte is vanuit de zorg aan consolidatie en een bedrijfsmatige werkwijze om efficiënter te opereren
-

Het aantal transacties in de zorg neemt wederom gestaag toe in 2018, de interesse vanuit het buitenland neemt voor het eerst sinds jaren af

Hoofdconclusies (II/II)

IV

- Het aantal buitenlandse kopers is gehalveerd in 2018 tov 2017. 17 van de 96 transacties in 2018 zijn gedaan door een internationale kopers. In 2017 en 2016 respectievelijk betrof dit 33% en 12% van het totale aantal transacties. Dit betreft zowel internationale strategische kopers als buitenlandse investeerders. Wel zien we buitenlandse interesse in specifieke subsectoren van de zorg

V

- De totale waarde van fusie- & overnametransacties in de zorg is naar schatting circa €2,3mrd in 2018. Een aantal opvallende partijen en transacties:
 - I. Nordic Capital neemt Top Mondzorg over, een tandheelkundige keten, en fuseert deze met twee Duitse branchegenoten tot European Dental Group waarmee vervolgens ook Excent Tandtechniek wordt gekocht
 - II. Orpea, een internationale aanbieder van woonzorg, neemt Dagelijks Leven, Woonzorgnet en Allertzorg over, aanbieders van voornamelijk woon- en ouderenzorg
 - III. AAC Capital Partners neemt Fysius over, een keten van gespecialiseerde fysiotherapeuten
 - IV. Bencis Capital Partners neemt Medsen over, een apotheekketen en bereidingsapotheek

D.

Teaming and
experience

In 2019 verwachten we dat het aantal transacties door investeerders en aan de randen van de zorg zal aanhouden. Investeerders kunnen ondersteunen bij consolidatie en investeringen in innovatie en digitalisatie

Verwachtingen 2019

Investeerders

- Het aantal transacties door investeerders (PE) zal naar verwachting verder groeien of stabiel blijven. Investeerders, al dan niet gespecialiseerd in zorg, hebben veel fondsen beschikbaar om te investeren.
- Er zijn reeds een aantal consolidatieplatformen in de markt die zorgen voor verhoogde activiteit. Daarnaast zullen diverse investeerders vanuit diversificatieperspectief juist zich meer gaan richten op zorg omdat de zorg minder cyclisch is en sterke market fundamentals heeft
- Ook vanuit de sector is er meer behoefte aan investeerders. De sector zit in een transitie waarbij er efficiënter gewerkt dient te worden door slimmer te werken of te consolideren, en er geïnvesteerd moet worden in innovatie en digitalisatie. Zaken waarbij investeerders bij uitstek kunnen ondersteunen

Toelevering en dienstverlening

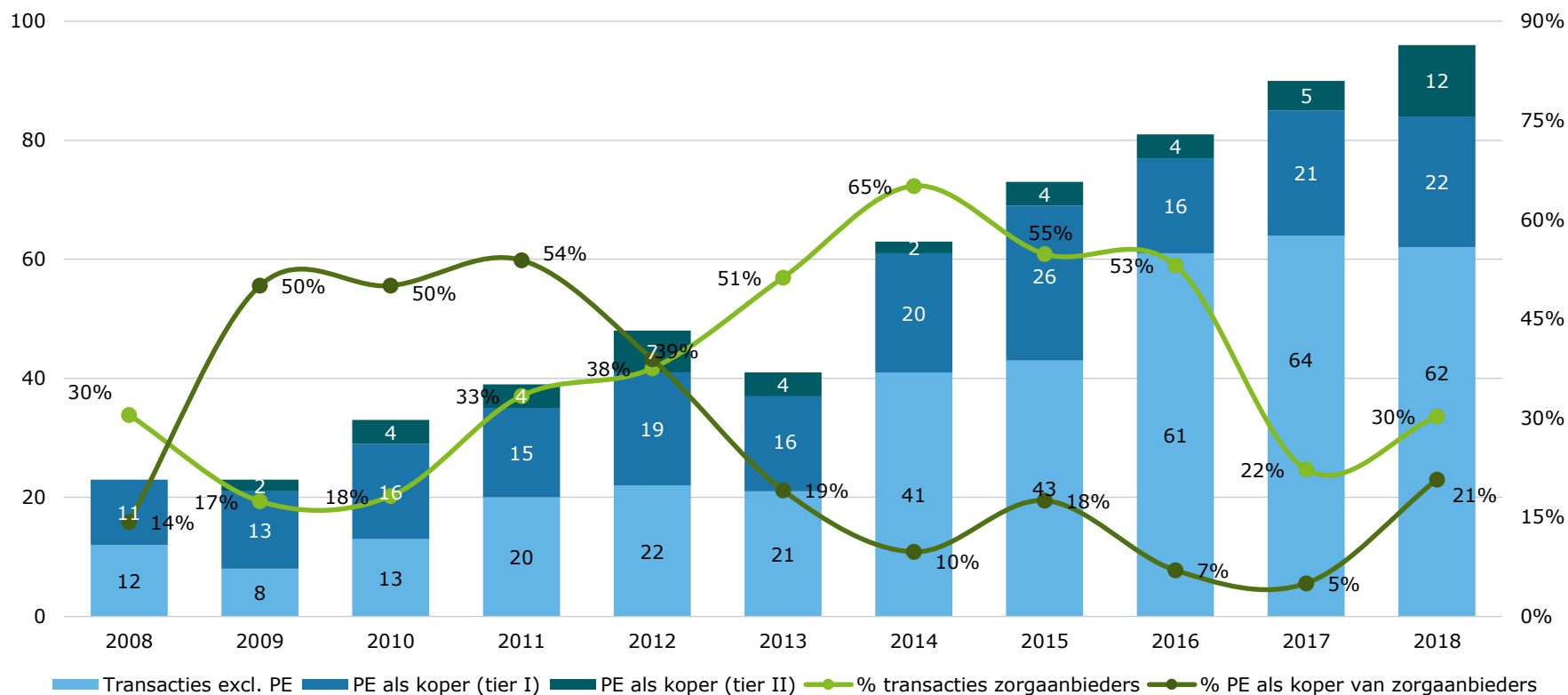
- Verwacht wordt dat de hoge transactieactiviteit in de toelevering en dienstverlening aan de zorg zal aanhouden in 2019
- De toelevering van de zorg is in veel deelgebieden nog gefragmenteerd terwijl de marktontwikkelingen wel om schaalvergroting en consolidatie vragen. Hierbij kan gedacht worden aan toeleveranciers van disposables en instrumenten, maar ook aan medische laboratoria

Ketenvorming

- Alhoewel deze transacties maar in beperkte mate zijn meegenomen in dit onderzoek, door de veelal beperkte omvang, zien we dat de ketenvorming van tandartsen zich voortzet en overslaat naar andere segmenten met zelfstandige beroepen. Voorbeelden zijn de vorming van ketens binnen de fysiotherapie, de GGZ/ psychologie en huisartsen
- Deze ketenvorming wordt o.a. gedreven door de wens van de professional om administratieve druk te verlagen, de toenemende wens voor een parttime dienstverband, het delen van kennis en het opvolgingsvraagstuk voor uitstromende zelfstandigen

Er waren 96 fusies en overnames in de Nederlandse gezondheidszorg in 2018

Transacties in de zorg (2008 – 2018)¹

Noot:

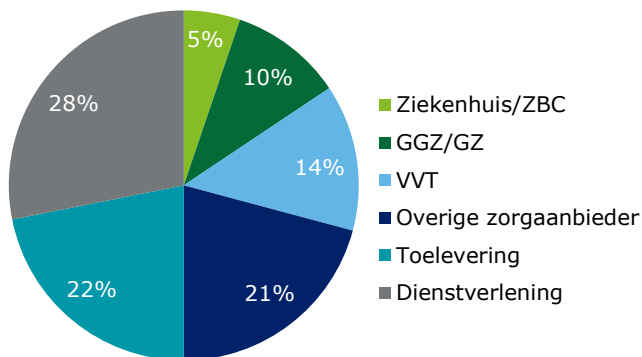
1. Private Equity als koper (tier 1) betreft een nieuwe (zorggerelateerde) investering van een investeerder. Bij tier II gaat het om transacties die worden gedaan vanuit een reeds bestaande investering van een investeerder, zogenaamde add-on investeringen. Transacties in de kern van de zorg betreft transacties van zorgaanbieders zelf zoals ziekenhuizen, klinieken, GGZ en VVT aanbieders

De stijging van het aantal transacties zet zich in 2018 voort

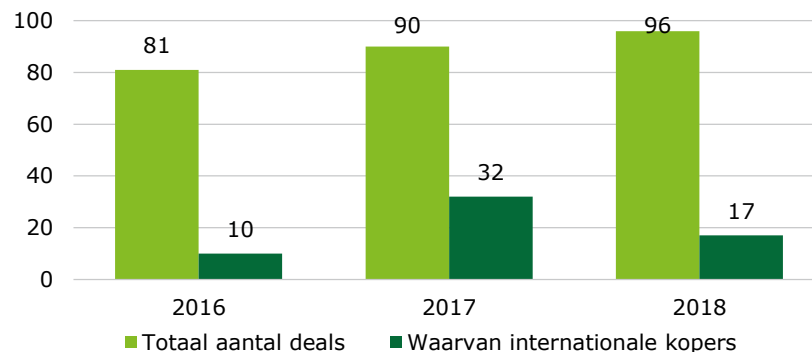
Terwijl het aantal transacties in zorg is gestegen, is het aandeel internationale transacties weer enigszins genormaliseerd. Het aantal transacties van zorgverleners is in verhouding toegenomen ten opzichte van de toeleverende en dienstverlenende partijen aan de zorg.

Het aantal transacties van toeleverende en dienstverlenende partijen aan de zorg blijft onverminderd hoog met 48 van de 96 transacties

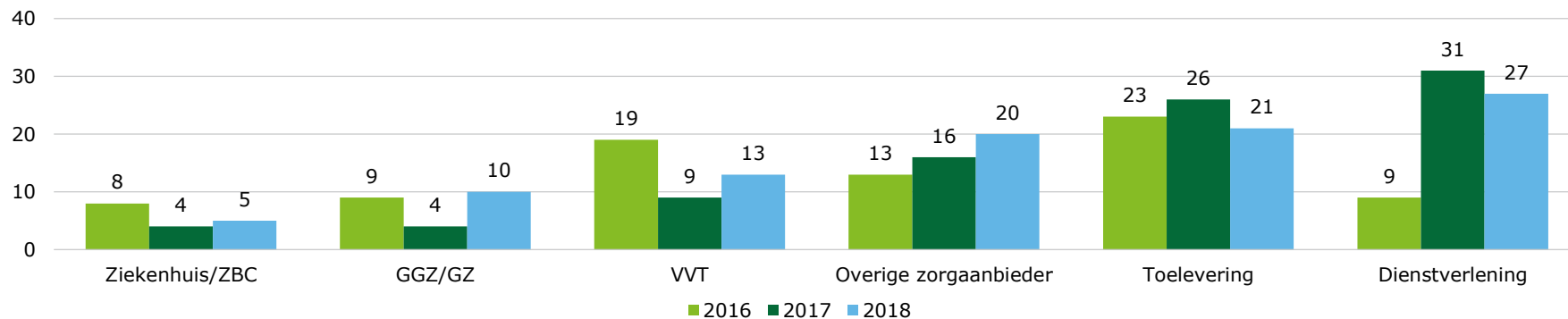
Transacties 2018 (totaal 96)

Transacties door internationale kopers (aantallen)

Transacties per sector (aantallen)

Deloitte Corporate Finance – Healthcare

Door onze diepgaande marktkennis kunnen we partijen als geen ander bijstaan in het realiseren van hun ambities in de zorg

Achtergrond

Het sectorteam van Deloitte Corporate Finance is de grootste speler op het gebied van corporate finance in de gezondheidszorg.

Wij zijn dé specialist in healthcare met diepgaande marktkennis. Als onbetwist marktleider beschikken we over veel waardevolle ervaring en realiseren we het grootste aantal transacties in de gezondheidszorg. In combinatie met ons unieke fijnmazige netwerk zorgt dat ervoor dat we partijen als geen ander kunnen bijstaan in het realiseren van hun ambities binnen de zorgsector.

We begeleiden daadkrachtig en op integere wijze om de best mogelijke opties te selecteren voor onze klanten.

Wat Deloitte u kan bieden

- Een ervaren M&A team met een gevarieerde set van vaardigheden en achtergronden
- Een uitgebreid track record van transacties in vrijwel alle healthcare submarkten in Nederland, Europa en wereldwijd
- Diepgaande sectorexpertise, resulterend in relevante kennis en connecties
- Een pragmatische aanpak, waarin wij nauw met u samenwerken
- Een sterke internationale M&A praktijk met lokale toegang tot relevante kopers wereldwijd

Corporate Finance team

Dagmar Enklaar, Partner

Dagmar is gespecialiseerd in het begeleiden van fusies & overnames in de gezondheidszorg. Zij is expert op het gebied en zeer ervaren met de relevante financieringsvormen en bekostiging in deze sector en heeft vele (internationale) transacties begeleid.

+31 882886614

denklaar@deloitte.nl

Matthijs van Thiel de Vries, Senior Manager

Matthijs heeft meer dan 10 jaar M&A ervaring en is gespecialiseerd in fusies & overnames in de gezondheidszorg en medtech. Hij heeft uitgebreide kennis en ervaring in het adviseren van (internationale) verkoopopdrachten voor ondernemers, familiebedrijven, multinationals en private equity.

+31 882886159

mvanthieldevries@deloitte.nl

Important notice

- This discussion document is provided to you for information,- and discussion purposes only and solely on the condition that you can place no reliance on it whatsoever. We accept no duty, responsibility or liability to you in respect of the subject matter or contents of this discussion document.
- Please note that this discussion document is prepared for you based on information available to us up to and including the date of this discussion document. Our analyses in this discussion document are subject to change.
- This discussion document is incomplete without reference to, and should be viewed solely in conjunction with, an oral briefing provided by Deloitte Financial Advisory B.V., Corporate Finance (“Deloitte”).
- All information in this discussion document should be treated strictly confidential. This information may not be disclosed or made available to third parties, without the prior written consent of Deloitte. We accept no liability to any party who is shown or gains access to this discussion document.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 264,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.